

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Географічний факультет

Кафедра країнознавства та туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник декана з навчальної роботи

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**TOURISM POLICY AND MANAGEMENT OF TOURISM REGIONAL
DEVELOPMENT**

**(Туристична політика та управління регіональним розвитком туризму)
для студентів**

галузь знань
напрямок підготовки
освітній рівень
освітня програма
спеціалізація
вид дисципліни

**24. Сфера обслуговування
242. Туризм
Магістр
Туризм
Міжнародний туризм
Дисципліна вибору ВНЗ**

Форма навчання	<u>денна</u>
Навчальний рік	<u>2017/2018</u>
Семестр	<u>2</u>
Кількість кредитів ECTS	<u>6</u>
Мова викладання, навчання та оцінювання	<u>англійська, українська,</u>
Форма заключного контролю	<u>екзамен</u>

Викладачі: доц. **Кіптенко Вікторія Костянтинівна**

Пролонговано: на 2018/2019 н.р. Вікторія Кіптенко «03.09.2017 р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20 /20   н.р. ( ) « » 20   р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2017

Розробник(и):

*Кіптенко Вікторія Костянтинівна, к.геогр.н., доц., кафедра
країнознавства та туризму*

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри країнознавства та туризму

 О.О. Любіцева

Протокол № 01 від «04» вересня 2017 р.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

Протокол від «11» вересня 2017 року №5

Голова науково-методичної комісії

 С.П.Запотоцький

« _____ » _____ 20 _____ року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – ознайомити студентів із сутністю туристичної політики й напрямками управління регіональним розвитком туризму, у тому числі за рахунок навичок аналізу складових та інструментів туристичної політики, проектів управління регіональним розвитком туризму на прикладі країн світу.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни (за наявності):

1. Знання теорії та практики рекреаційного природокористування, управління якістю в туризмі, ринку туристичних послуг.
2. Базові уявлення про наукові засади стійкого розвитку..
3. Базові навички роботи з пошуку, обробки, аналізу інформації щодо стану туристичного сектору, документами й програмами розвитку.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Надається характеристика сутності туристичної політики й управління регіональним розвитком туризму, розглядаючи, зокрема: 1) еволюцію управління розвитком туризму й становлення імперативу стійкого розвитку; 2) систему планування й регулювання в туризмі; 3) інтегративний й стратегічний підходи формування туристичної політики та управління регіональним розвитком туризму; 4) туристичну політику й проблеми управління регіональним розвитком туризму на різних таксономічних рівнях.

Навчальна дисципліна «Туристична політика та управління регіональним розвитком туризму» є однією із складових комплексної підготовки спеціалізації туризмознавство» спеціальності «Туризм».

4. Завдання (навчальні цілі) – полягає у формуванні у студентів цілісної системи знань щодо сутності туристичної політики й управління регіональним розвитком туризму. У результаті вивчення дисципліни студент повинен засвоїти складові системи планування й регулювання туристичного сектору, інтегративний й стратегічний підходи до управління розвитком туризму, розуміти інструменти туристичної політики й управління регіональним розвитком, навчитися проводити авторське дослідження в частині аналізу туристичної політики та проблем регіонального розвитку туризму на прикладі країн світу (за вибором студента), зокрема:

- ✓ Ознайомити студентів із еволюцією напрямів туристичної політики й управління регіонального розвитку туризму;
- ✓ Виокремити складові системи планування й регулювання розвитку туризму;
- ✓ Окреслити сутність інтегративного й стратегічного підходів туристичної політики й управління регіональним розвитком туризму;
- ✓ Визначити напрями урядувальних та управлінських рішень стосовно розвитку туристичного сектору на різних таксономічних рівнях;
- ✓ Навчити застосовувати методи й техніки оціночного дослідження туристичної політики й управління регіональним розвитком на прикладі країн світу.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність*)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
д	Результат навчання			

			(за необхідності)	
1.1	Розуміння сутності й еволюційних напрямів туристичної політики й планування розвитку туристичного сектору	<i>Лекції, семінарські заняття</i>	<i>Бліц-опитування, дискусія, презентація, аналітична доповідь</i>	до 5%
1.2	Знання сутності сучасного імперативу стійкого розвитку й інструментів його запровадження у політиці розвитку туризму й управління регіональним розвитком туризму	<i>Лекції, семінарські заняття</i>		до 5%
1.3.	Знання про систему планування й регулювання в туризмі	<i>Лекції, семінарські заняття</i>		до 5%
1.4.	Знання сутності інтегративного й стратегічного підходів в туристичній політиці й управління регіональним розвитком туризму	<i>Лекції, семінарські заняття</i>		до 5%
1.5.	Розуміти особливості туристичної політики на різних таксономічних рівнях	<i>Лекції, семінарські заняття</i>		до 5%
1.6.	Знання сучасних вимірів аналізу туристичної політики й управління регіональним розвитком	<i>Лекції, семінарські заняття</i>		до 5%
1.7.	Розуміння можливості застосування інструментів туристичної політики й управління регіональним розвитком туризму	<i>Лекції, семінарські заняття</i>		до 5%
2.1	Уміння застосовувати методики й техніки аналізу інструментів туристичної політики та управління регіональним розвитком туризму	<i>Семінарські заняття</i>	<i>Бліц-опитування, дискусія, презентація, аналітична доповідь,</i>	до 10%
2.2	Уміння застосовувати навички пошуку, збору обробки, аналізу та систематизації інформації стосовно регулювання розвитком туристичного сектору	<i>Семінарські заняття</i>		до 10%
2.3.	Володіння навичками здійснення оціночного аналізу туристичної політики й управління регіональним розвитком на прикладі країн світу	<i>Семінарські заняття</i>		до 10%
2.4.	Уміння синтезувати та інтерпретувати результати авторського дослідження	<i>Семінарські заняття</i>		до 20%
3.	Комунікація: практика й вдосконалення навиків використання відповідних методів та прийомів дискусії, групової роботи (мозговий штурм), належного представлення результатів навчання та творчого дослідження за допомогою сучасних комп'ютерних засобів, у тому числі таких, що забезпечують картографічні ілюстрації	<i>Семінарські заняття, аналітична доповідь, дискусія, презентація</i>	<i>Виконання презентації авторського дослідження, дискурс, екзамен</i>	до 10%

4.	Демонструвати соціальну відповідальність за результати прийняття стратегічних рішень. Ініціювати інноваційні комплексні проекти, проявляти лідерство під час їх реалізації.	Семінарські заняття, аналітична доповідь, дискусія, презентація	Виконання презентації авторського дослідження, дискурс, екзамен	До 5%
----	---	---	---	-------

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін, які не входять до блоків спеціалізації)

Результати навчання дисципліни (код)	1.1-1.6	1.7	2.1-2.4	3	4
Програмні результати навчання (назва)					
РН1) Знання передових концепцій, методів науково-дослідної та професійної діяльності на межі предметних областей туризму та рекреації	++				
РН4) Знання закономірностей, принципів та механізмів функціонування туристичного ринку	+		+		+
РН5) Здатність оцінювати кон'юнктуру туристичного ринку, інтерпретувати результати дослідження та прогнозувати напрями розвитку суб'єкта підприємницької діяльності в сфері рекреації і туризму		+	+		+
РН8) Здатність розв'язувати науково-прикладні проблеми в сфері рекреації і туризму			+		+
РН11) Вільно володіти державною мовою і використовувати її в професійній діяльності				+	
РН12) Практикувати використання іноземних (ної) мов (мови) у професійній діяльності	+	+	+	+	
РН13) Діяти у полікультурному середовищі			+	+	
РН14) Використовувати комунікативні навички і технології, ініціювати запровадження методів комунікативного менеджменту в практику діяльності суб'єктів туристичного бізнесу			+	+	+
РН16) Демонструвати соціальну відповідальність за результати прийняття стратегічних рішень		+	+		+
РН17) Вміти приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та методів прогнозування.			+		+
РН18) Нести відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінювання стратегічного розвитку команди, формування ефективної кадрової політики		+	+		+
РН20) Ініціювати інноваційні комплексні проекти, проявляти лідерство під час їх реалізації			+		+

7. Схема формування оцінки: Форми оцінювання студентів: рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами написання бліц-опитувань, презентації, участі в обговореннях на семінарських заняттях та захисту авторського дослідження, екзамену.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови опанування дисципліни на належному рівні така:

- ✓ Результати навчання – **1.1. – 1.7. (знання)** – до 5% за кожен
- ✓ Результати навчання – **2 (вміння РН 2.1.-2.3)** - до 10% за кожен
- ✓ Результати навчання – **2 (вміння РН 2.4.)** – до 20%
- ✓ Результати навчання – **3 (комунікація)** – до 10%
- ✓ Результати навчання – **4 (автономність та відповідальність)** – до 5%

7.1. Форми оцінювання студентів: У курсі передбачено **2 змістовні частини**. Заняття проводяться у формі лекцій, семінарських занять. Завершується дисципліна екзаменом. Упродовж семестру після завершення відповідних тем проводиться бліц-опитування із відкритими запитаннями. Для визначення рівня досягнень результатів навчання за пунктами 2 та 3 студенти презентують результати авторського дослідження проектів геопросторового урядування/управління.

оцінювання:

- 1. Бліц-опитування** – 20/12 балів
- 2. Презентація** – 20/12 балів
- 3. Авторське дослідження** – 20/12 балів.

Для студентів, які упродовж семестру не досягли мінімального рубіжного рівня оцінки (60% від максимально можливої кількості балів) проводиться семестрова контрольна робота, максимальна оцінка за яку не може перевищувати 40% підсумкової оцінки (до 40 балів за 100-бальною шкалою).

Умовою отримання позитивної результуючої оцінки з дисципліни є досягнення не менш як 60% від максимально можливої кількості балів, при цьому оцінка за результати навчання, передбачені пунктами 2 та 3 не може бути меншою ніж 50% від максимального рівня (не менше 20, 5 та 8 балів відповідно)

Підсумкове оцінювання у формі екзамену: максимальна кількість балів на екзамені – 40 балів, мінімальна кількість балів, які додаються до семестрових – **24 бали (60% максимальної кількості балів, відведених на екзамен)**. Студенти, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж **критично-розрахунковий мінімум – 20 балів** до складання екзамену не допускаються. Рекомендований мінімум для допуску до екзамену **38 балів**.

7.2. Організація оцінювання: впродовж семестру здійснюється оцінювання усіх видів робіт, включаючи самостійну роботу і виконання індивідуальних завдань, зокрема:

- Авторське дослідження (аналітична записка) **здається до 20 листопада**
- Захист-презентація результатів здійснюється **га передостанньому тижні навчання**.

За роботи подані після зазначеного терміну оцінка зменшується на 2 бали за кожен день запізнення.

7.3. Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

**8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЗАНЯТЬ**

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінарські	Самостійна робота
<i>Частина 1. Туристична політика й управління регіональним розвитком туризму: теорія й сучасні імперативи практики</i>				
1	Вступ. Тема 1 <i>Туристична політика й управління регіональним розвитком туризму: сутність, настанови, функції</i>	2	2	12
2	Тема 2. <i>Еволюція імперативів туристичної політики</i>	2	2	12
3	Тема 3. <i>Сутність й виміри впливів та результатів туристичної політики й регулювання регіонального розвитку туризму</i>		4	15
4	Тема 4. <i>Система планування й регулювання в туризмі</i>	4		12
5	Тема 5. <i>Інтегративний та стратегічний підходи до туристичної політики й управління регіональним розвитком туризму</i>	2	2	12
<i>Частина 2. Туристична політика й управління регіональним розвитком туризму: інструменти й практика на різних таксономічних рівнях</i>				
6	Тема 6. <i>Туристична політика на міжнародному й над-національному рівнях</i>	2		12
7	Тема 7. <i>Туристична політика й управління регіональним розвитком на національному та регіональному рівнях</i>	2	2	15
8	Тема 8. <i>Планування й управління розвитком дестинацій</i>	2		12
9	Тема 9. <i>Інструменти запровадження й реалізації туристичної політики й управління регіональним розвитком туризму</i>	4	4	20
10	<i>Презентація авторського проекту</i>		6	16
	ВСЬОГО	20	22	138

Примітка: слід зазначити теми, винесені на самостійне вивчення

Загальний обсяг 180 год., в тому числі:

Лекцій – **20 год.**

Семінарські заняття – **22 год.**

Самостійна робота - **138 год.**

ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

Напрямом політичного вирішення проблем люства й бідності в туризмі є розвиток:

- a відповідального туризму
- b екотуризму
- c зеленої економіки туризму
- d усі варіанти не вірні

Вплив державно політики (у т.ч. туристичної) на суспільство й політичну систему визначають зміст туристичної політики як

- a залежні змінні
- b незалежні змінні
- c коефіцієнти кореляції
- d усі варіанти вірні

Туристична політика це те, що держава _____ для розвитку туризму

- a робить
- b не робить
- c вірні усі варіанти

Положення про те, що туризм є користувачем ресурсів є настановою політики

- a сталого розвитку туризму
- b фізичного/просторового підходу
- c бустерізму
- d усі варіанти не вірні

До проблем прямого втручання держави в контексті туристичної політики відносять:

- a маркетинг туризму
- b інфраструктурне забезпечення
- v розвиток мереж
- d вірні усі варіанти

Виправданням державного втручання в розвиток туризму є:

- a амбіції політиків
- b потреби фінансування розвитку туризму
- c недосконалість ринку
- d усі варіанти не вірні

Туристична індустрія є головним експертом у формуванні туристичної політики за підходом

- a бустерізму

- b сталого розвитку туризму
- c орієнтованої на потреби громади
- d усі варіанти вірні

Головним експертом у формуванні туристичної політики за економічним (індустрійно) орієнтованим

8. підходом є:

- a природа туристичної діяльності
- b індустрія туризму
- c планувальник
- d усі варіанти вірні

9. Головними планувальними проблемами бустерізму є

- a Як привабити й розмістити туристів?
- b Як подолати перешкоди позитивній динаміці туризму
- c Як переконати приймаючу сторону бути гостинною до туристів
- d вірні усі варіанти

Збереження ресурсів планети/екотузм є акцентом

10. туристичної політики, який було визначено:

- a Earth summit 1992
- b World Summit 2002
- c Rio+20
- d вірні усі варіанти

Соціально-економічні фактори та характеристики політичної системи визначають зміст туристичної

11. політики як

- a незалежні змінні
- b залежні змінні
- c коефіцієнти регресії
- d усі варіанти не вірні

Положення про те, що туризм за своєю природою дає

12. позитивний розвиток є настановою політики

- a бустерізму
- b фізичного/просторового підходу
- c сталого туризму
- d усі варіанти не вірні

Розуміння туризму як системи є основою проблеми

13. планування туризму в політиці

- a бустерізму
- b орієнтованої на громаду
- c сталого розвитку
- d усі варіанти не вірні

Головним експертом у формуванні туристичної політики за економічним (індустрійно) орієнтованим

14 підходом є:

- a природа туристичної діяльності
- b індустрія туризму
- c планувальник
- d усі варіанти вірні

Сучасне розуміння зеленого туризму в контексті

15 туристичної політики фокусується на:

- a зеленій економіці туризму
- b екотуризмі
- c відповідальному туризмі
- d вірні усі варіанти

Визначення елементів структури подорожування й туристичних потоків є планувальною проблемою за

16 підходом:

- a сталого розвитку туризму
- b бустерізму
- c фізичного/просторового
- d орієнтованого на громаду

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА:

Основні:

1. C.Michael Hall. Tourism Planning: Policies, Processes and Relationships. 2nd edition. Person Education Limited. 2008.
2. William Revill Kerr. Tourism Public Policy and the Strategic Management of Failure. Pergamon. 2003.
3. V. Kiptenko and P. Doan. Destination Ukraine: Tourism litmus of the transition to a green economy/ Tourism in the Green Economy. Edited by M.V. Reddy and K. Wilkes. Routledge. 2015. – P. 210-224.
4. P. Doan and V. Kiptenko. The Geopolitical Trial of Tourism in Modern Ukraine/ Tourism and Geopolitics: Issues and Concepts from Central and Eastern Europe. Ed. by Derek Hall. CABI. 2017. – P. 71-86.
5. Kiptenko V. Digital transformation of travel and tourism industry of Ukraine // Tourism Role in the Regional Economy: Regional Tourism Product – Theory and Practice. Ed. by Jerzy Wyrzykowski and Janusz Marak et al. – 2013: University of Business in Wrocław. P. 57-66.
6. Герасимчук З.В., Глядіна М.В. Регіональна політика розвитку рекреаційної сфери: механізм формування та реалізації. – Луцьк: «Надстир'я», 2006. – 162 с.
7. Туристична політика зарубіжних країн. Підручник за ред. А.Ю. Парфіненка. – Харків, 2015. – 220 с.

Додаткові:

1. Довбенко О. Спеціальні економічні зони туристсько-рекреаційного типу: порівняльна характеристика - Електронний ресурс [режим доступу] - http://tourlib.net/statti_ukr/dovbenko2.htm
2. Крайник О., Біль М. Туристичний кластер регіону як форма соціального діалогу: управлінський аспект// Демократичне врядування. Наук. Вісник, Вип.4, 2009.
3. Кіптенко В.К. Менеджмент туризму. Підручник. – К.: Знання, 2010. – С. 120-150.
4. Кіптенко В.К. Продукт туристичної території// Географія та туризм. Випуск 9, 2010. – С. 199-224.
5. Кіптенко В.К. Франція. Гонконг. Мексика //Туристичне країнознавство. Навч. посіб. за ред. Любіцева О.О. – К.: Альтерпрес, 2008. – С. 15-60, 231-284.
6. Кіптенко В.К. Туризм у регіональній політиці України// Географія та туризм: Наук.зб. – К.: Альтерпрес, 2011. – Вип.11. – С. 23-27.
7. Кіптенко В.К. Меліхова А.О. Туристична політика: досвід сталого розвитку туризму у республіці Чилі// Географія та туризм: Наук.зб. – К.: Альтерпрес, 2012. – Вип.19 - С. 178-186.
8. Кіптенко В.К., Верхотурова О.А. Управління розвитком туризму: інноваційний досвід Мексики // Географія та туризм: Наук.зб. – К.: Альтерпрес, 2012. – Вип.18 - С.75-79.
9. Кіптенко В.К., Рибальченко М.А. Сталий розвиток: досвід стратегічного планування розвитку туризму в Малайзії // Географія та туризм: Наук.зб. – К.: Альтерпрес, 2012. – Вип.18 - С. 79-85.
10. Кіптенко В.К., Кузьменко К.П. Туристична політика та програми розвитку туризму в Ізраїлі// Географія та туризм: Наук.зб. – К.: Альтерпрес, 2012. – Вип.18 – С. 85-91.
11. Кіптенко В.К., Доан П.В. Модель сталого розвитку туризму: досвід Китаю // Географія та туризм: Наук.зб.– К.: Альтерпрес, 2012. - Вип. 17 – С.43-48
12. Кіптенко В.К., Бзпалько Я.В. Асортимент туристичного продукту Черкаської області // Географія та туризм: Наук.зб.– К.: Альтерпрес, 2012. - Вип. 17 – С.93-100.
13. Кіптенко В.К., Третяков О.В. Управління розвитком туризму: досвід південної Африки // Географія та туризм: Наук.зб. – К.: Альтерпрес, 2012. – Вип.19 - С.170-178.
14. Кіптенко В.К. Досвід запровадження підходу навчання в практиці у науково-дослідному практикумі з проблем регіонального розвитку туризму// Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Стратегія розвитку національного туризму і його кадрове забезпечення». – К.: Альфа-ПКБ 2015 – С. 11-13

15. Мікула Н. Євро регіони: досвід та перспективи. – Львів: ІРД НАН України, 2003.
16. Портер М. Конкуренція / Майкл Портер; [пер. с англ. О. Л. Пелявського]. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2005.
17. Соколенко С.И. Перспективы развития кластеров туризма в Украине//Бизнес-партнер. – Севастополь, 2004. - №3 (67).
18. Управление индустрией туризма. Лучший опыт деятельности национальных организаций и агентств по туризму: пер. с англ. / Дж.Дж.Леннон, Х.Смит, Н.Кокерелл, Дж. Трю – М.: ООО «Группа ИДТ», 2008.
19. Camp R.C. Benchmarking: the Search for Industry Best Practices that Leads to Superior Performance. Milwaukee: ASQC Quality Press – 1989.
20. Andersen B. & Pettersen, P. The Benchmark Handbook: Step-by-Step Instructions. London: Chapman & Hall -1996.
21. Searching for Success: Learning through Benchmarking for Destination Management Organizations. National Laboratory for Tourism & eCommerce School of Tourism and Hospitality Management. Temple University/ Perspectives on Tourism&Technology. No.2- June 2005 - Электронный ресурс [режим доступа]-
<http://tourism.temple.edu/whitepapers/Perspectives-No2-Benchmarking.pdf>
22. Karl W. Woeber. Benchmarking for tourism organizations. An eGuide for Tourism managers - Электронный ресурс [режим доступа]-
<http://fama2.us.es:8080/turismo/turisonet1/economia%20del%20turismo/marketing%20turistico/BENCHMARKING%20FOR%20TOURISM%20ORGANISATIONS.PDF>
23. Policy Research // WTTC. Электронный ресурс [режим доступа]-
<https://www.wttc.org/research/policy-research/>